

Kıymetli velilerimiz, sevgili öğrencilerimiz ve değerli okuyucular...

Okulumuz öğretmenlerinin katkısı ile oluşturduğumuz “Bizim Köşemiz”de, sizlere eğitim-öğretim faaliyetleri, etkinlikleri, uygulamaları başta olmak üzere çeşitli konularda her güne farklı içeriklerle kalemlerimizden dökülen bilgi ve deneyimlerimizi aktaracağız.

Bu sebeple hazırladığım bu yazıda, özel eğitimin ne olduğu, özel eğitimin amaçları, özel eğitimin tarihsel gelişimi, özel eğitim meslek okullarının amacı ve okulumuz hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum.

Türk Milli Eğitim sistemi içerisinde özel eğitime bir bakış...

Özel eğitim alanyazında “özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitim olarak” tanımlanmaktadır.

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin “toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini; toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini; uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmaları” hedeflenmektedir.

Ayrıca Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarının yanı sıra özel eğitime yönelik bazı temel ilkeler söz konusudur. Bu temel ilkeler;

◆ Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.

◆ Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik, öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.

◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

◆ Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.

◆ Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.

◆ Özel eğitim hizmetleri; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

Özel eğitimin tarihçesi...

Özel eğitimin tarihçesinden bahsedecek olursak, tarihte engellilerin, yaşadıkları toplumun geleneksel yapısına göre farklı hikâyeleri bulunmakla birlikte, genel olarak ikinci sınıf, yardıma ve bakıma muhtaç, bağımsız olarak yaşamını sürdürmeyen, yönlendirilmeye ve himayeye ihtiyacı olan bireyler olarak görüldükleri bilinmektedir. Ortaçağ’da kurumlara yerleştirilerek toplumdan izole edilen tek çatı altında dinî temelli merhametle bakılan ve ikinci sınıf insan muamelesi gören engelliler, herhangi bir sosyal hakka sahip değildi.

Dünya genelinde 1940’lı yıllara kadar

engelli insanların problemleri ile ilgili çözüm üreten politikalar bulmak çok zordu. Engelliler konusu “ekonomik ve sosyal bir problem olarak” Birleşmiş Milletlerin gündemine gelmiş ve o yıllarda ilk olarak “engellilerin yaşam kalitelerini yükseltmeye” yönelik çalışmalar planlanmıştı.

1970’li yıllarda ve önceki yıllardaki girişimler engelliler hakkında bir farkındalık yaratmak açısından yol gösterici olmakla birlikte 9 Aralık 1975 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca engelli Hakları Bildirgesi, engellilerin haklarını korumak için kabul edilmişti. 13 maddeden oluşan bu bildiri uluslararası tarihi bir belge niteliğinde olup, engelli kişilerin toplumda gerçek yerlerini alarak yaşamaları ve topluma üretken bireyler olarak katılmaları konusundaki haklarını ve aynı zamanda toplumun engellilere karşı yükümlülüklerini belirlemekteydi. 1980’li yıllarda tam katılım ve eşitlik vizyonu Birleşmiş Milletlerde de ege-men oldu. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 1981 yılı “tam katılım ve eşitlik” teması altında “Uluslararası Engelliler Yılı” olarak belirlendi. 1983-1992 yılları kapsamında on yıllık bir engelliler programı oluşturuldu ve bu on yıl, “Dünya Sakatlar On Yılı” olarak ilan edildi.

1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen sakatlar konusunda fırsat eşitliğine ilişkin standart kuralların uygulanması üye devletlere tavsiye niteliğindedir. Daha sonra Dünya Körler Birliğinin genel kurul toplantısında standart kuralların uluslararası bir sözleşme hâline getirilmesi kararı alındı. Birleşmiş Milletler bünyesinde ayrımcılığa karşı engellilerin haklarını ayrıntılarıyla düzenleyen uluslararası bir sözleşmenin hazırlanması için gerekli çalışmalar başlatıldı. Bu sözleşme, 30 Mart 2007 tarihinde üye devletlerin imzasına sunulurken Türkiye dâhil 81 ülke tarafından imzalanmıştır. Birleşmiş Milletler gibi Avrupa Konseyinin “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, “Avrupa Sosyal Şartı” ve “Avrupa Kentsel Şartı”nda da engelliler ile ilgili düzenlemeler mevcuttu.

Türkiye’de özel eğitim...

Türkiye’de özel eğitim ilk olarak 1889 yılında İstanbul Ticaret Mektebi bünyesinde, işitme ve görme engelliler için açılan okulla başlamış ve bu okul 30 yıl eğitim vermişti. Sonra 1921’de Özel İzmir Sağırlar-Körler Okulu açılmış ve 1950 yılına kadar eğitime devam etmişti.

1951 öncesine kadar özel eğitim hizmetleri Sağlık Bakanlığı ve özel dernekler aracılığı ile sürdürülmekteydi. Millî Eğitim Bakanlığı 1951 yılında özel eğitim hizmetlerini, ilköğretim düzeyinde başlatmış ve İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde örgütlemişti. Örgütlenme; 1980 yılında Özel Eğitim Genel Müdürlüğü, sonradan Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi, 1992 yılında 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla Özel Eğitim Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü olmuştu. 1953-1954 öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde yetersizlikten etkilenmiş çocuklara sistemli eğitim ve öğretim hizmetlerini sağlayacak öğretim elemanlarının yetiştirilmesi amacıyla özel eğitim bölümü açılmıştır. 1955’ten 1979 yılına kadar özel eğitim okul ve sınıflarında, bir kısmı 2-3 haftalık hizmet içi seminere katılmış, çoğunluğu ise, özel eğitim alanında eğitim almamış normal sınıf ve dal öğretmenleri çalışmıştır.

1983 yılında özel eğitim öğretmeni yetiştirme amacıyla önemli adımlar atılmış, Anadolu Üniversitesi bünyesinde Özel Eğitim Öğretmenliği Programı açılmıştır. Anadolu Üniversitesinde açılan Özel Eğitim Bölümünde Zihinsel ve İşitme Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalları bulunmaktadır. Açılan bu programları, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Marmara ve Sakarya Üniversiteleri Eğitim fakültelerinde açılan Özel Eğitim Öğretmenliği Programları izlemiştir.

Ülkemizde 2000’li yıllardan sonra Özel Eğitim Meslek Okulları açılmaya başlanmıştır. Bu okullar ortaokul eğitimini ta-

mamlamış 27 yaşını doldurmamış hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere; Türk millî eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlamaktadır.

Okulumuzun tarihi ve vizyonu...

İlimizde Özel Eğitim Meslek Okulu 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Tosyalı Özel Eğitim Uygulama ve İş Eğitimi Merkezi binasında 18 öğrenci ile Osmaniye Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi adıyla hizmete girmiştir. Ancak okul binasının, ihtiyaçları karşılayamaması üzerine 5 Eylül 2019 tarihinde ise Eyüp Sultan Mahallesindeki yeni okul binasına taşınmıştır.

Yapılan etkili çalışmalarla öğrenci ve velilerin teveccühünü kazanan okulumuzun öğrenci sayısı hızla artmıştır ve Osmaniye ili Çardak Köyü sınırları içinde yapımı tamamlanan 24 derslikli binasına taşınmıştır. Okulumuzda 21 öğretmen 3 idareci ve 71 öğrencimiz bulunmakta olup 8 hafif düzey zihinsel engelli şubesi, 3 hafif otizm şubesi ve 3 (yiyebilecek, bilişim ve el sanatları) alanda 6 atölye ile mesleki eğitim vermektedir. Öğrencilerimiz aldıkları alan eğitimleri doğrultusunda 12. Sınıfta staj çalışmaları yapmaktadır.

‘Eğitimidir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da milleti esaret ve sefaletle terk eder.’ Mustafa Kemal Atatürk’ün sözünden yola çıkarak eğitimin önemini özümsemiş eğitim kadromuzla evrensel değerlere saygılı, empati kurabilen, sorgulayan, özgüveni gelişmiş, mesleki becerileri almış, okulundan memnun öğrenciler yetiştiren; özel eğitimde öncü bir eğitim kurumu olma yolunda eğitim ve öğretime devam etmektedir.

Sağlıkla kalmanız temennisi ile...

Kaynakça:

-T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Özel Eğitim Okullarında Aile Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi

(https://www.meb.gov.tr/earged/earged/Ozel_eg_alan_aile_eg_hizm_etki_deg.pdf)

-T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

-erisilebilirizmir.org/ozel-egitim-tarihcesi

-okulistik.com

-Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim Güzel Gelecek

“Bizim Köşemiz”de yarın **saldırganlık ve medya** arasındaki ilişki sunulacaktır.